Euroopan parlamentti
2024-2029

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta
Puheenjohtaja

11.11.2025

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi työttömiksi jääneitä työntekijöitä tukevan Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotosta Ruotsin hakemuksen johdosta – EGF/2025/003 SE/Northvolt (2025/0326(BUD))

Arvoisa puheenjohtaja

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 11. marraskuuta 2025. Viimeksi mainitussa kokouksessa se päätti esitellä asiasta vastaavalle budjettivaliokunnalle jäljempänä esitetyn lausunnon.

Kunnioittavasti

Li Andersson

LAUSUNTO

A. toteaa, että Ruotsi toimitti 16. kesäkuuta 2025 hakemuksen Euroopan globalisaatiorahaston (EGR) varojen käyttöönottamiseksi asetuksen (EU) 2021/691 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti Northvoltin (Northvolt AB) ja sen tytäryhtiöiden sekä 13 alihankkija-, toimittaja- ja jatkojalostajayrityksen Ruotsissa tekemien työntekijävähennysten vuoksi; toteaa, että hakemusta on täydennetty lisätiedoin, jotka toimitettiin EGR-asetuksen 8 artiklan 5 kohdan mukaisesti; toteaa, että ensisijainen yritys on toiminut toimialalla, joka on luokiteltu NACE Rev. 2:n kaksinumerotasoon 71 (Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi); toteaa, että Northvoltin työntekijävähennykset koskevat pääasiassa NUTS 2 -alueita Ylä-Norlanti (SE33), Tukholma (SE11) ja Itäinen Keski-Ruotsi (SE12);

B. ottaa huomioon, että Ruotsi jätti hakemuksen käyttäen perustana asetuksen (EU) 2021/691 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan toimintakriteeriä, jossa edellytyksenä on vähintään 200:n työttömäksi jääneen työntekijän työskentelyn loppuminen neljän kuukauden viiteajanjakson aikana jäsenvaltiossa sijaitsevassa yrityksessä, mukaan luettuina työntekijät, jotka vähennetään yrityksen toimittajien tai jatkojalostajien palveluksesta, ja/tai itsenäiset ammatinharjoittajat, joiden työskentely on loppunut; ottaa huomioon, että arvioituaan hakemuksen komissio on tullut EGR-asetuksen kaikkien sovellettavien säännösten mukaisesti siihen tulokseen, että edellytykset rahoitustuen saamiseksi EGR:stä täyttyvät;

C. ottaa huomioon, että hakemus koskee 5 829:ää työttömäksi jäänyttä työntekijää, joiden työskentely Northvoltissa (Northvolt AB) ja sen tytäryhtiöissä sekä kahdeksassa alihankkija-, toimittaja- ja jatkojalostajayrityksessä on loppunut viiteajanjaksolla, joka alkoi 28. marraskuuta 2024 ja päättyi 28. maaliskuuta 2025; ottaa huomioon, että näiden työntekijöiden lisäksi tukeen oikeutettuja edunsaajia ovat ne 657 työttömäksi jäänyttä työntekijää, joiden työskentely loppui ennen viiteajanjaksoa tai sen jälkeen; ottaa huomioon, että tukeen oikeutettuja edunsaajia on yhteensä 6 486;

D. ottaa huomioon, että komissio jätti 28. lokakuuta 2025 parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen päätökseksi EGR:n varojen käyttöönottamisesta Ruotsin hyväksi, jotta voidaan tukea 5 800:n kohteena olevan edunsaajan palaamista työmarkkinoille;

E. toteaa, että tapahtuma, joka johti näihin työntekijävähennyksiin, oli Northvolt AB:n merkittävä rakenneuudistus ja sitä seurannut yrityksen konkurssi 12. maaliskuuta 2025; toteaa, että Northvolt AB:n perustivat vuonna 2016 yksityiset sijoittajat, joiden tavoitteena oli perustaa eurooppalaista akkuteollisuutta, jotta voitaisiin vähentää riippuvuutta kiinalaisista valmistajista; toteaa, että Skellefteån kuntaan perustettiin Northvolt Ett -niminen akkutehdas ja Västeråsin kuntaan perustettiin Northvolt Labs tutkimuskampukseksi; toteaa, että Northvolt Ett oli perustettu valmistamaan litiumioniakkuja sähköautoja ja energian varastointia varten;

F. ottaa huomioon, että tuotantoprosessissa ilmeni kuitenkin nopeasti vakavia ongelmia ja että vuonna 2023 Northvolt Ettin tuotannossa päästiin vain 0,5 prosenttiin sen alun perin suunnitellusta kapasiteetista; ottaa huomioon, että viivästysten vuoksi Northvoltin suurten asiakkaiden oli pakko peruuttaa tilauksiaan; ottaa huomioon, että samaan aikaan kiinalaiset akkujen tuottajat pystyivät valtion tukien ansiosta myymään akkuja puoleen hintaan Northvoltiin verrattuna; ottaa huomioon, että Kiinan määräävän aseman seurauksena myös monet muut maailman taloudet tukivat voimakkaasti omaa akkutuotantoaan pyrkiessään riippumattomuuteen kiinalaisista tuottajista, mikä johti akkujen valtavaan ylitarjontaan, ja vain kiinalaiset tuottajat kykenivät vastaamaan maailmanlaajuiseen kysyntään;

G. ottaa huomioon, että amerikkalainen startup-yritys Lyten ilmoitti 7. elokuuta 2025 aikomuksestaan ostaa Northvoltin akkutuotannon; ottaa huomioon, että tämä liiketoimi on parhaillaan Ruotsin viranomaisten hyväksyttävänä; ottaa huomioon, että vielä on epäselvää, milloin tuotanto voisi alkaa uudelleen ja kuinka monta työntekijää voitaisiin palkata uudelleen;

H. toteaa, että Northvoltin konkurssi on aikamme suurin konkurssi Ruotsissa; toteaa, että Ruotsin viranomaiset eivät kuitenkaan odota merkittäviä vaikutuksia Västeråsin ja Tukholman kaupungeissa, kun taas Skellefteån kaupunkikunnassa (36 000 asukasta keskustaajamassa ja 77 000 koko kunnassa), jossa työnsä menetti yli 5 000 työntekijää, vaikutukset ovat vakavia, mistä on osoituksena työttömyyden jyrkkä kasvu 2,9 prosentista 8,2 prosenttiin Northvoltin konkurssin jälkeen; toteaa, että tämän vuoksi Ruotsin viranomaiset ovat päättäneet keskittää EGR-tuen Skellefteåån; toteaa, että Västeråsin ja Tukholman työvoimalle tiedotetaan kuitenkin EGR-toimenpiteiden mahdollisuudesta, ja tukea myönnetään pyynnöstä;

I. ottaa huomioon, että EGR ei saa ylittää 30 miljoonan euron vuotuista enimmäismäärää (vuoden 2018 hintoina), kuten vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta 17. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 8 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna 29. helmikuuta 2024 annetulla neuvoston asetuksella (EU, Euratom) 2024/765, säädetään;

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää näin ollen asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. muistuttaa, että EGR:n tavoitteena on osoittaa solidaarisuutta edunsaajille ja tarjota heille tukea; katsoo, että EGR:n rahoitustuki olisi keskitettävä ensisijaisesti aktiivisiin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin ja yksilöllisiin palveluihin, joilla pyritään integroimaan edunsaajat nopeasti takaisin ihmisarvoisiin ja kestäviin työpaikkoihin joko entisellä toimialalla tai sen ulkopuolella; korostaa, että on tärkeää valmistella työntekijöitä kipeästi tarvittavaan Euroopan talouden ja yhteiskunnan vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja tukea heitä tässä; muistuttaa tässä yhteydessä, että unionilla on tärkeä rooli oikeudenmukaisen siirtymän edellyttämien pätevyyksien

rahoittamisessa, myös EGR:n kautta, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti;

2. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja että Ruotsi on oikeutettu saamaan kyseisen asetuksen mukaista rahoitustukea 8 526 322 euroa eli 60 prosenttia 14 210 537 euron kokonaiskustannuksista, joista yksilöllisten palvelujen osuus on 13 663 977 euroa ja valmistelu-, hallinnointi-, tiedotus-, mainonta-, valvonta- ja raportointitoimien osuus 546 560 euroa;

3. on huolissaan siitä, että jos työntekijöille uuden työpaikan löytämiseen tarjottava tuki jollakin tavoin viivästyy, se voi johtaa aivovuotoon, millä olisi vakavia vaikutuksia alueeseen, sillä monet työntekijät muuttivat Skellefteåån Pohjois-Ruotsiin vain työskennelläkseen Northvoltille; muistuttaa, että kohteena olevista edunsaajista 29 prosenttia on alle 30-vuotiaita ja 68 prosenttia on 30–54-vuotiaita, ja 64 prosentilla on korkea-asteen koulutus; korostaa lisäksi, että 40 prosenttia Northvoltin työvoimasta oli kolmansien maiden kansalaisia, joiden työ- ja oleskeluluvat ovat riippuvaisia heidän työllisyydestään;

4. panee tyytyväisenä merkille Ruotsin ilmoittaneen, että yksilöllisten palvelujen koordinoitu paketti on laadittu yhteistyössä työntekijöiden edustajien ja työmarkkinaosapuolten kanssa EGR-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti;

5. toteaa, että työntekijöille tarjottavat yksilölliset palvelut koostuvat seuraavista toimenpiteistä: a) yksityiskohtainen arviointi ja yksilöllinen suunnittelu, b) työnhaku ja valmennus, c) tuki oman yrityksen perustamiseen, d) käynnistysvaiheen investointituki (oman yrityksen perustavilla työnhakijoilla on mahdollisuus hakea enintään 22 000 euroa investointitukea), e) työmarkkinakoulutus, f) koulutuskurssit tavanomaisessa koulutusjärjestelmässä, g) Vaiheittain työelämään -toimenpide (toimenpide, joka on suunnattu erityisen haavoittuvassa asemassa oleville edunsaajille, jotka saattavat tarvita erityistä tukea päästäkseen työmarkkinoille tai koulutukseen) ja h) avustukset (avustus työharjoittelua suorittaville tai oman yrityksen perustamista valmisteleville, aktiivisuuskorvaus tarjottuihin koulutustoimiin aktiivisesti osallistuville, liikkumisavustus matka- ja muuttokulujen kattamiseksi, jos uusi työpaikka löytyy toiselta alueelta, matkakulut kaupungin ulkopuolella tapahtuviin työhaastatteluihin osallistuville);

6. korostaa erityisesti EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan merkitystä, sillä siinä edellytetään, että koordinoidussa paketissa ennakoidaan tulevia työmarkkinanäkymiä ja tarvittavia taitoja, jotka sopivat yhteen resurssitehokkaaseen ja kestävään talouteen siirtymisen kanssa ja joissa keskitytään erityisesti digiteollisella aikakaudella tarvittavien taitojen jakamiseen; toteaa, että esimerkkejä kurssisisällöstä ovat ohjelmoitava logiikka (PLC), teollisuusautomaatio, digitaalinen tuotannonhallinta, energiatehokas teknologia ja perusohjelmointi;

7. painottaa Ruotsin vahvistaneen, että EGR:stä tuettaviin toimiin ei saada rahoitustukea muista unionin rahoitusvälineistä;

8. palauttaa mieliin, että EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään yksilöllisten palvelujen koordinoituun pakettiin sisältyvien erityisten kestoltaan rajoitettujen toimenpiteiden mahdollisuudesta, muun muassa lastenhoitoavustusten maksamisesta, jotta voidaan helpottaa työnhakijoiden osallistumista ehdotettuihin toimiin.